

Nr 144.

Av herr **Andersson** i Stockholm **m. fl.**, om upphörande av arbetslöshetskommissionens verksamhet m. m.

Arbetslösheten griper allt mer omkring sig. De arbetslösas antal ökas med varje dag som går. De statistiska uppgifter, som gång efter annan lämnas av fackförbunden och arbetslöshetskommissionen, bekräfta detta sakförhållande. Även fattigvårdsmyndigheternas rapporter lämna klart besked om den oerhörda omfattning arbetslösheten tagit och det nödtillstånd som är rådande bland de arbetslösa. Trots att det siffermaterial beträffande arbetslöshetens omfattning, som på detta sätt erhålles, vittnar om djupet och vidden av den allt mer omkring sig gripande arbetslösheten, så få vi ändå icke av dessa siffror fram det verkliga läget, ty detta är ännu värre än vad som kan utläsas av den officiella statistiken.

Under senare tid ha vi ofta läst i tidningspressen om självmord, orsakade av långvarig arbetslöshet och därav följande ekonomiska svårigheter och umbäranden. Det förekommer icke så sällan att hjälpsökande arbetslösa vid de statliga och kommunala hjälpinrättningarna digna ner av utmattning på grund av undernärdhet och därav undergrävd fysik. Läget är så förtvivlat, att arbetslösa begå handlingar, som enligt de nuvarande lagarna äro belagda med straff, med tanke på att genom fängelsevistelse få logi och mat för dagen. Dessa allbekanta fakta tala ett tydligt språk. De säga oss, att samhället icke bedriver den verksamhet det har skyldighet bedriva i fråga om hjälp åt de arbetslösa.

Arbetslöshetens exakta omfattning kan nu icke bestämt angivas, då tillförlitlig statistik på detta område saknas och då arbetslösheten ökar för varje dag som går. Antalet hjälpsökande, som rapporteras till arbetslöshetskommissionen, var i början av maj 1931 39,000 men ökades till maj 1932 till 111,000 och enligt senaste uppgifter lära för närvarande omkring 160,000 arbetslösa vara anmälda hos arbetslöshetskommissionen. Denna siffra ger emellertid icke bilden av arbetslöshetens omfattning. Medvetna om arbetslöshetskommissionens verksamhet och att ingen verklig hjälp erhålles därifrån uraktlåta massor av de arbetslösa att anmäla sig. Om vi gå ut ifrån uppgifterna om arbetslöshetens storlek inom de fackliga organisationerna och räkna med samma procent arbetslösa bland dem som stå utanför den fackliga rörelsen samt medtaga den arbetslösa ungdomen, kan de arbetslösas antal i dag anges till omkring 300,000.

I detta sammanhang kunna vi icke uraktlåta nämna ungdomsarbetslösheten, ty den kommer att sätta spår efter sig för framtiden på helt annat sätt än arbetslösheten bland de äldre arbetarna. Dessa senares lidande kan knappast överdrivas, men arbetslösheten är detta till trots mer ödesbringande för den uppväxande ungdomen.

Det finns en gammal sats vari säges, att ungdomen är framtiden och på den skall man bygga. Vi betvivla icke satsens riktighet. Tvärtom. Men om man från borgerligt håll och från regeringens sida velat syna den böld, som vuxit ut på samhällskroppen i form av massarbetslöshet bland ungdomen, så skulle med all säkerhet detta också avspeglats i statsverkspropositionen. Men där skymta inga förslag till hjälp åt den arbetslösa ungdomen.

Sveriges kommunistiska ungdomsförbund uppvaktade för en tid sedan regeringen i arbetslöshetsfrågan. Såväl stats- som socialministern lovade beakta de synpunkter som ungdomsdeputationen framförde. Med löftet att regeringen skulle göra vad som kunde göras för hjälp åt den nödställda ungdomen lämnade deputationen ovan nämnda ministrar. De krav, som det kommunistiska ungdomsförbundet framförde i fråga om hjälpåtgärder åt den arbetslösa ungdomen, sammanföll i allt väsentligt med krav, som det socialdemokratiska ungdomsförbundets deputation framförde tidigare till den Ekmaniska regeringen. Vid den tidpunkten förklarade Social-Demokraten, med nuvarande ecklesiastikministern herr Arthur Engberg som chefredaktör, att Ekmanregeringen åsidosatte de ungas beaktansvärda krav, som framförts av den socialdemokratiska ungdomsdeputationen. Så mycket mer förvånas man över, att den nuvarande regeringen utelämnar ungdomen från den hjälp i dess arbetslöshet, som socialdemokratien förut fordrade av herr C. G. Ekman.

Antalet arbetslösa ungdomar i landet uppgår till ungefär 100,000. Massor av dessa ha aldrig beretts tillträde till produktionsprocessen. De ha tvingats ligga sina föräldrar till last, då de icke erhållit hjälp varken från kommunernas eller statens sida i någon form. Mången ungdom har av dessa förhållanden drivits ut på landsvägen för att skaffa sig arbete och bröd. Härifrån till Svartsjö och fängelserna är icke vägen lång. Den ökade ungdomsbrottsligheten, som den borgerliga menigheten så ofta talar om, bottnar i här nämnda förhållanden. Det är det kapitalistiska systemet, som självt skapar brottsligheten. Sedlighetsnuckor i kjol och byx skria om ungdomens fördärv. De vilja emellertid icke se eller förstå, att det är utan ungdomens egen förskyllan som den demoraliserats. Skulden ligger hos samhället, som tvingar tusentals unga friska pojkar och flickor till sysslolöshet år efter år.

Den kommunistiska riksdagsgruppen har varje år krävt effektiv hjälp åt alla arbetslösa. Riksdagens majoritet har emellertid icke velat lyssna härtill. Läget har nu så tillspetsats, att det står klart till och med för dem, som förut icke alls velat vara med om att bevilja effektiv hjälp åt de arbetslösa, att något måste göras. Vad som behövs nu är icke svältavlönat nödhjälpsarbete eller kommunalt-statligt kontantunderstöd av sådan beskaffenhet som hittills, vilket tvingat vederbörande arbetslöse till att vid sidan om arbetet ändå anlita fattigvården om icke hans familj skulle komma att svälta sig sjuk. Sveriges arbetare fordra arbete och försäkring åt alla arbetslösa, så att de med familjer kunna leva drägligt.

Arbetarklassens rikskonferens, som hölls i Konserthuset i Stockholm den 14—15 januari detta år, ställde krav på arbetslöshetskommissionssystemets fullständiga likvidering och ersättande med statliga och kommunala arbeten

med avtalsenliga löner; effektiv arbetslöshetsförsäkring, betalad av arbetsköparna och staten, genomförd vid 1933 års riksdag, vilken bereder alla arbetslösa understöd, säkerställande en dräglig existens, samt att kontantunderstöd utbetalas till dess försäkringen är genomförd; förbättrad folkpensionering, så att pensionen ger möjlighet för pensionären att leva drägligt därpå, samt att pensionsåldern sänkes från nuvarande 67 till 60 år; att staten måtte ge kommunerna anslag till yrkesskolor för den arbetslösa ungdomen, som icke kan beredas plats i produktionen. Det var några av de krav denna konferens ställde beträffande hjälp åt de arbetslösa.

Fackligt-ekonomiska organisationer hade sänt 111 ombud, vilka representerade 57,307 arbetare. Arbetslöshets- och nödhjälpsföreningar voro representerade med 103 ombud och bakom dessa stodo 48,211 arbetare. Alltså i kraft av 214 ombud, representerande 105,518 arbetare, ställdes omskrivna krav. Ett femtiotal skrivelser hade anlänt till De arbetslösas centralkommitté från fackligt-ekonomiska organisationer samt från arbetslöshets- och nödhjälpsföreningar, vilka organisationer gav sin anslutning till konferensens syftemål och den verksamhet som förut bedrivits av De arbetslösas centralkommitté. Bakom dessa organisationer, vilka av ekonomiska skäl icke kunde sända representanter, stodo lågt räknat 50,000 arbetare.

Den kommunistiska riksdagsgruppen ställer sig helt på den linje i fråga om hjälpen åt de arbetslösa, som uppdrogs på nämnda konferens.

Arbetslöshetskommissionens verksamhet bör upphöra senast den 1 juli i år. De svältande arbetarmassorna kräva detta. Det är även ett vitalt allmänt arbetarintresse att så sker. Redan ligga de avtalsenliga lönerna för många yrkesgrupper vid och under svältgränsen. Att då fortsätta att betala ännu lägre löner vid de statliga arbeten, som sättas i gång för att bereda sysselsättning åt de arbetslösa, är en oerhörd utmaning mot arbetarna. En radikal frontförändring i denna fråga är oundgängligen nödvändig.

Då ingen ljusning spåras, men alla tecken tyda på, att arbetslösheten kommer att bli allt mer omfattande, framstår i ännu skarpare dager också samhällets plikt att understödja de arbetslösa. Den arbetslöshetspolitik, som den kommunistiska riksdagsgruppen kräver att staten skall föra, tager främst sikte på statliga och kommunala arbeten, där de arbetslösa beredas sysselsättning mot avtalsenliga löner. För att befrämja denna verksamhet måste staten ekonomiskt bistå kommunerna. Staten måste omedelbart sätta i gång så många och omfattande arbeten som möjligt. De arbetslösa, som icke kunna beredas sysselsättning vid de sålunda igångsatta arbetena, måste beredas kontant understöd motsvarande kostnaden för en dräglig existens. Detta understöd skall utgå under hela den tid arbetslösheten varar. Och det skall utgå till alla arbetslösa män och kvinnor, unga och gamla. De uppenbara orättvisor, som begåtts mot de arbetslösa hitills, måste nu effektivt likvideras både i så måtto att arbete eller understöd beredes alla arbetslösa, men även så att ungdomen och de kvinnliga arbetslösa bli tillgodosedda.

Ett fortsättande av arbetslöshetskommissionens verksamhet är oförenligt

med såväl kommunernas som arbetarnas intressen. Det av regeringen äskade anslaget till arbetslöshetskommissionen skulle leda till fortsättande av dess verksamhet under avsevärd tid framåt. Detta bör undvikas genom att riksdagen beslutar, att kommissionens verksamhet skall upphöra den 1 juli. De arbeten, som bedrivs av kommissionen, kunna mycket väl efter den 1 juli bedrivs såsom reservarbeten och då med avtalsenliga löner.

Den understödsverksamhet, som regeringen förutsatt, att arbetslöshetskommissionen skall bedriva, kan med statsmedel bedrivs av organ inom kommunerna utan arbetslöshetskommissionens medverkan. De medel, som regeringen föreslagit att ställas till arbetslöshetskommissionens förfogande, bliva icke tillräckliga för bedrivande av hjälpverksamhet enligt de grunder vi här angivit. Erforderliga ytterligare medel erhållas genom besparingar på fjärde huvudtiteln, som vi i annan motion föreslagit, samt genom ökad beskattning å de större inkomsterna och förmögenheterna.

Med hänvisning till vad vi sålunda anfört få vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte besluta,

1) att arbetslöshetskommissionens verksamhet skall upphöra senast den 1 juli 1933;

2) att utöver den sammanlagda summa som av regeringen äskats till bekämpande av arbetslösheten ställes ett anslag på 100,000,000 kronor för bedrivande av hjälpverksamhet i överensstämmelse med de riktlinjer som här ovan äro angivna.

Stockholm den 21 januari 1933.

Edoff Andersson.

Karl Kilbom.

Nils Flyg.

Verner Karlsson.

Viktor Herou.

Aug. Spångberg.